

The logo for 'deKey' features the text 'deKey' in a bold, black, sans-serif font. The 'de' is lowercase and smaller than the 'Key', which is uppercase. A grey, curved line arches over the text from the left side, ending under the 'y'.

building a future together

zoeken naar een bestuurlijke visie op de energietransitie

Seminar All Electric Woningen
Institute for Business Research
Arnhem, 2 november 2017

Leon Bobbe, directievoorzitter De Key

WHY

Wat is het vraagstuk?

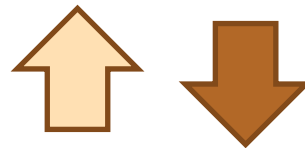
maatschappelijk, politiek en
volkshuisvestelijk perspectief

HOW

Hoe kan een corporatie dit aanpakken?

bestuurlijk perspectief

WHAT

Wat is daar voor nodig?

technisch perspectief

Persoonlijk perspectief

Mijn klimatologische voetafdruk:

- Biologische voedsel en weinig vlees
- Elk jaar vliegvakantie
- Stekker-hybride elektrische auto
- Aandeel Windcentrale
- 2 hectare tropisch bos
- Eén kind
- Eigen woning label B

De bestuurlijke vraag

Dilemma:

- het klimaat vraagt om extra inzet op de energietransitie,

maar:

- elke keuze die we nu maken om daar te komen kan ons straks in de weg staan;
- het is zoeken naar maatregelen met het juiste effect en/of uitvoeren van no-regret maatregelen

De Amsterdamse context

- huurders van corporaties zijn moeilijk te mobiliseren
- De Key heeft bijna uitsluitend gestapelde, kleinere woningen
- betaalbaarheidsvraagstuk wonen wordt steeds nijpender
- het energie-aandeel in de woonlasten wordt steeds groter
- de 'oude energiewereld' geeft zijn positie niet zo maar op
- iedere partij / specialist praat in eigen belang
- voor corporaties gaat het om grote investeringen met beperkte investeringsruimte
- wetgeving staat sommige investeringen / exploitatie door corporaties in de weg

Warmtenet (NUON/Westpoort):

- is private partij met monopolistisch gedrag
- draait op:
 - restwarmte gasgestookte elektriciteitscentrale
 - warmte afvalcentrale (importeert afval)
 - gasbijstook
- zoekt aanvullende restwarmte bij vervuilende bedrijven (o.a. hoogovens)
- is inefficiënte infra voor warmte door hoge transport- en distributieverliezen
- kan alleen groeien met miljardensteun
- gaat gepaard met (gebiedsgerichte) monopolies
- wordt door koppeling aan gasprijs steeds duurder voor bewoners (terwijl prijs elektriciteit daalt)

De verschuivende landelijke context

Traditionele aanpak (trias energetica):

1. reduceren van de energievraag;
2. verduurzamen van de energieopwekking;
3. efficiënt inzetten van fossiele brandstoffen.

Huidige versnelling (energietransitie):

(internationaal) doel: CO₂-reductie (i.p.v. energiebesparing)

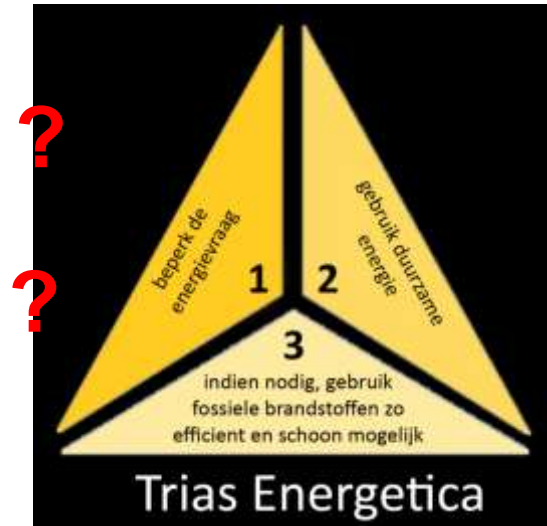
1. gasloos
2. duurzaam elektrisch
3. lage temperatuur warmte

De verschuivende landelijke context

Traditionele aanpak (trias energetica):

1. ~~reduceren van de energievraag;~~ - - - - -
2. verduurzamen van de energieopwekking;
3. ~~efficiënt inzetten van fossiele brandstoffen.~~

Huidige versnelling (energietransitie):

(internationaal) doel: CO₂-reductie (i.p.v. energiebesparing)

1. gasloos
2. duurzaam elektrisch
3. lage temperatuur warmte

Energietransitie:

1. als een woning 100% duurzame energie gebruikt, is CO₂-reductie bereikt (!)
2. semi-vuile oplossingen niet langer acceptabel
3. opwekking hoeft niet meer aan woning gekoppeld te zijn ('nul op de meter' is niet meer de norm)

Dilemma's:

1. Nederland produceert zelf nauwelijks duurzame energie (veel Europese landen wel)
2. energieopslag nog onvoldoende ontwikkeld (maar staat wel voor de deur)

nieuw bestuurlijk handelingsperspectief bij De Key (under construction)

Ambitie algemeen:

1. In 2050 alles zero CO₂
2. In 2040 alles van het warmtenet NUON/Westpoort af

Ambitie samenwerkingsafspraken (tot 2020):

- In 2020 ca 40.000 zonnepanelen
- In 2020 ca 1500 woningen gasloos

nieuw bestuurlijk handelingsperspectief bij De Key (under construction)

Ambitie (gestapelde) nieuwbouw middellange termijn:

1. gasloos
2. volledig met lage temperatuur warmte betrokken uit directe omgeving en/of (all) electric (dus niet op warmtenet)
3. wordt altijd voorzien van zonnepanelen

Ambitie (gestapelde) bestaande voorraad middellange termijn:

1. gepaste schilverbetering en (ventilatie met) warmteterugwinning
2. stapsgewijs gasloos
3. elektrisch koken
4. zonnepanelen waar mogelijk
5. bij collectieve verwarming kan *tijdelijk* aansluiten op warmtenet een optie zijn

Afsluitende denkvragen

- Moet corporatie meer investeren in energieopwekking, opslag en/of groene inkoop?
- Is warmtenet bij nieuwbouw een klimatologische 'misdad'?

Tabel 1 Overzicht grootschalige warmtenetten in Nederland

Warmtenet	Leverancier	Producent	Primaire energiebron ²	Aantal Verbruikers (x1.000)	Aandeel <1.000kW
Almere	Nuon Warmte	Electrabel	Gas	42,9	100,0%
Amernet	Essent Warmte	Essent Energy Trading	Steenkool	31,1	99,6%
Amsterdam	Nuon Warmte	Nuon ET&W	Gas	7,5	99,2%
Den Haag - Ypenburg	Eneco Warmte	Eneco DEP	Gas	8,9	99,0%
Duiven - Westervoort	Nuon Warmte	AVR Afvalverwerking	Afval	8,7	99,9%
Enschede	Essent Warmte	Essent Energy Trading	Gas	5,2	99,7%
Helmond	Wamob	Essent Energy Trading	Gas	6,4	99,9%
Leiden	Nuon Warmte	E.On	Gas	6,3	99,3%
Purmerend	SV Purmerend	Nuon ET&W	Gas	24,3	100,0%
Rotterdam	Eneco Warmte	E.On	Gas	43,5	99,0%
Utrecht - Stad	Eneco Warmte	Nuon ET&W			
Utrecht - Leidsche Rijn	Eneco Warmte	Nuon ET&W	Gas	41,7	99,0%
Utrecht - Nieuwegein	Eneco Warmte	Nuon ET&W			
Totaal				226,5	

The logo for deKey, featuring the text "deKey" in a bold, black, sans-serif font. The "de" is lowercase and the "Key" is uppercase. To the right of the text is a grey, curved line that starts above the "e" and ends below the "y", resembling a stylized "C" or a partial circle.

deKey

building a future together

A solid orange horizontal bar that spans the width of the slide, positioned in the middle. It has a slight gradient and is partially overlaid by a large, curved orange shape on the right side of the slide.

vragen ?